

MOTIVERINGSNOTA

Omvorming stedelijke vzw Muziekcentrum De Bijloke Gent naar een extern
verzelfstandigd agentschap in privaatrechtelijke vorm (vzw) – artikel 245 e.v. van het
Gemeentedecreet van 15 juli 2005

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	3
1.1	Producties en coproducties	4
1.2	Festivalreeksen	4
1.3	Muzikale tandem met deFilharmonie.....	5
1.4	Collectie.....	5
2	Muziekcentrum De Bijloke, een instelling van gemeentelijk belang	7
3	Stadsdienst (stedelijk beheer)	8
3.1	Personeel	8
3.2	Operationele autonomie	9
3.3	Financiële/budgettaire autonomie.....	10
3.4	Democratische controle, rapportering, interne controle en audit	11
3.5	bestuurlijk draagvlak: mogelijkheden tot participatie van experts uit de cultuursector en representanten van middenveldorganisaties aan het bestuur van de culturele instelling	12
3.6	Participatie aan bestuur van de rechtspersonen	12
4	Stad Gent / Intern Verzelfstandigde Agentschappen.	12
4.1	Personeel	12
4.2	Operationele autonomie	13
4.3	Financiële/budgettaire autonomie.....	13
4.4	Democratische controle, rapportering, interne controle en audit	14
4.5	bestuurlijk draagvlak: mogelijkheden tot participatie van experts uit de cultuursector en representanten van middenveldorganisaties aan het bestuur van de culturele instelling	14
4.6	Participatie aan/oprichting van rechtspersonen	15
5	Extern Verzelfstandigde Agentschappen – publiekrechtelijke externe verzelfstandiging: het autonoom gemeentebedrijf (AGB)	15
5.1	Personeel	15
5.2	Operationele autonomie	16
5.3	Financiële/budgettaire autonomie.....	17
5.4	Democratische controle, rapportering, interne controle en audit	18
5.5	bestuurlijk draagvlak: mogelijkheden tot participatie van experts uit de cultuursector en representanten van middenveldorganisaties aan het bestuur van de culturele instelling	19
5.6	Participatie aan/oprichting van rechtspersonen	19
6	Extern Verzelfstandigde Agentschappen - Privaatrechtelijke externe verzelfstandiging: de vereniging zonder winstoogmerk (EVA vzw).....	20
6.1	Personeel	20
6.2	Operationele autonomie	21
6.3	Financiële/budgettaire autonomie.....	22
6.4	Democratische controle, rapportering, interne controle en audit	23
6.5	bestuurlijk draagvlak: mogelijkheden tot participatie van experts uit de cultuursector en representanten van middenveldorganisaties aan het bestuur van de culturele instelling	24
6.6	Participatie aan/oprichting van rechtspersonen	25
7	Algemeen Besluit	25

1 Inleiding

Deze nota is de neerslag van het onderzoek naar de meest geschikte beheersvorm voor Muziekcentrum De Bijloke Gent (verder: De Bijloke).

De Bijloke is een culturele instelling van de Stad Gent. Op heden wordt het beheer ervan waargenomen door een zgn. stedelijke vzw, met name vzw De Bijloke (verder: De Bijloke).

Statutair (artikel 4) luidt het doel van De Bijloke:

1) het programmeren en realiseren van muzikale en muziek-omkaderende initiatieven in De Bijloke of op daarvoor geëigende locaties in Gent;

2) het beheren, met inbegrip van het in stand houden, restaureren, vernieuwen en verder uitbouwen, en het verzekeren van de operationele werking van de stedelijke concertinfrastructuur De Bijloke namens het stadsbestuur en rekening houdend met zowel de belangen en de behoeften van het bestuur inzake het gebruik van de stedelijke concertinfrastructuur, als met bestaande en eventueel nog af te sluiten overeenkomsten met derden, dit alles conform de bepalingen van een afzonderlijk af te sluiten beheersovereenkomst tussen de Stad Gent en de vereniging.

De missie van De Bijloke stelt:

Vanuit de visie op muziek als bindmiddel tussen culturen en mensen en de unieke positie van Vlaanderen in dit verband door de eeuwen heen wil De Bijloke, met een open blik op de evoluties in het ruime culturele en maatschappelijke veld, een internationaal forum zijn waar ontsluiting, creatie, bewaring en beleving van muziek en haar traditie centraal staan.

Deze missie vertaalt zich in de volgende zes strategische doelstellingen:

- Aanbieden van een kwalitatief hoogstaand en gediversifieerd muziekaanbod en dit zowel in pure concertvorm als in nieuwe combinaties waarbij dialoog tussen muziekgenres en tussen muziek en andere kunstvormen het uitgangspunt vormt.
- Uitbouwen van een veelzijdige publiekswerking en publiekswerving met aandacht voor gemeenschapsvormende, competentieverhogende en participatiebevorderende initiatieven.
- Opbouwen en delen van kennis met beginnende én gevestigde actoren uit het culturele en bredere maatschappelijke veld.

- Stimuleren van en participeren in onderzoek en reflectie binnen het muziek- en ruimere kunsten- en maatschappelijke veld.
- Zorg dragen voor de bewaring, ontsluiting en promotie van het eigen muzikale erfgoed en de eigen musici.
- Zorg dragen voor het unieke werelderfgoed waarbinnen en van waaruit het muziekcentrum opereert en uitbouwen ervan tot plek voor internationale ontmoeting, reflectie en cultuurbeleving.

Muziekcentrum De Bijloke is dus veel meer dan alleen een concertzaal. Het is ook een inspirerend centrum voor iedereen die van muziek houdt. Klassiek, oud of hedendaags, jazz, niet-Westers, voor kinderen of jongeren.

Hierna volgt een overzicht van de belangrijkste activiteiten.

1.1 Producties en coproducties

Elk seizoen zet De Bijloke de schouders onder diverse producties en coproducties, bijvoorbeeld komend seizoen 13|14:

- Asobi/Kaori Ito – Les ballets C de la B (6 t/m 10 december 2013)
- Un ballet réaliste / Les trois sirènes (12 & 14 december 2013)
- Frank Nuyts / Integrale pianosonates (20 november 2013 & 9 mei 2014)
- Muzikale vertellingen / Alain Platel & Philippe Thuriot (7 & 8 december 2013)
- Muzikale vertellingen / Joke Van Leeuwen en Caroline Deutman (2 & 5 april 2014)

Daarnaast is de manufactureur een muzikaal laboratorium waarin De Bijloke bevlogen jonge muzikanten de kans willen geven om een (wild/ongewoon/spannend/...) idee uit te testen. In seizoen 13|14 organiseert De Bijloke toonmomenten op 19 november, 11 maart en 29 april.

1.2 Festivalreeksen

De Bijloke organiseert elk seizoen twee festivalreeksen. In het seizoen 13|14 staan volgende reeksen gepland:

- Café Cocteau (6 tot 14 december 2013) gaat op zoek naar de actuele erfenissen van de avant-gardistische kunstenaars uit de Parijse jaren twintig.
- Soldaat / Lamentatie (2 tot 6 april 2014). Dit festival focust op het individuele lijden van de soldaat en zijn omgeving, eerder dan op het heroïsche grote verhaal.
-

1.3 Muzikale tandem met deFilharmonie

Als symfonisch orkest is deFilharmonie al langer kind aan huis bij De Bijloke. deFilharmonie brengt er symfonische concerten, KIDconcerten en schoolvoorstellingen. Door die jarenlange band groeide de interesse om intenser te gaan samenwerken. En dat is ook exact wat deFilharmonie en De Bijloke vanaf seizoen 13|14 gaan doen.

Er komen een pak nieuwe projecten bij. En voor de vertrouwde concerten worden de banden sterker aangehaald. Zo blijft de symfonische concertreeks in De Bijloke gewoon bestaan. Nieuw in de reeks klassieke concerten is dat de ensembles en solisten van deFilharmonie ook zullen opduiken in de matineeconcerten van De Bijloke, vanaf seizoen 14|15.

De grootste veranderingen zitten verpakt in een educatief luik. De Bijloke organiseerde al de gesmaakte KIDconcerten en OORcolleges (voor scholen) van deFilharmonie. Een aantal acteurs vertellen een verhaal – van sprookje tot western – terwijl het orkest de muziek voor zijn rekening neemt. Die KIDconcerten en OORcolleges staan ook volgend seizoen op het programma.

Daarnaast komen er educatieve projecten bij. Er is het nieuwe OORcollege 'Reis rond de wereld in 80.000 noten' voor het eerste t.e.m. het vierde middelbaar en de klassen AMC 1, 2 en 3 van het deeltijds kunstonderwijs. Een onderdompeling in de wereld van het symfonische orkest.

En in mei 2014 komt er 'Côté Koer', een heus kinderzangfeest, in samenwerking met twee Gentse scholen en deFilharmonie. Ook de beproefde formule van het Re-Mix Orchestra, het improvisatieorkest waarin jongeren samen met orkestmuzikanten van deFilharmonie een opwindende compositie neerzetten, wordt naar Gent gehaald.

1.4 Collectie

Elk cultureel seizoen vraagt Muziekcentrum De Bijloke een kunstenaar om een reeks werken te maken, specifiek voor De Bijloke en met muziek als invalshoek. Voor het nieuwe seizoen is dit de Gentse schilder Jan Van Imschoot.

Eerder zorgde Michiel Hendryckx (2011-2012) voor een unieke reeks portretten en tekende Randall Casaer (2012- 2013) twintig boeiende concertimpressies.

Naast zijn reguliere werking, stelt De Bijloke zijn accommodatie ter beschikking van bedrijven, organisaties, verenigingen en particulieren. De zalen met moderne uitrusting en artistieke flair lenen zich uitstekend tot privéconcerten, congressen, meetings, merklanceringen, seminaries, lezingen en andere evenementen.

De Bijloke vindt haar oorsprong in de samenwerking sinds 3 september 1997 tussen de Dienst Stadsconcerten en de vzw Bijlokeconcerten (waarin zes Vlaamse muzikensembles zich verenigd hadden). Verschillende partners achtten het echter wenselijk dat de werking van de stedelijke concertzaal efficiënter en haar uitstraling groter werden, met het oog op de verdere versterking van het concertleven in Gent. Men besloot om het adequaat beheer en de uitbating van de concertzaal, en daarenboven de programmatie van de muzikale initiatieven van de Stad Gent en van derden toe te vertrouwen aan een nieuwe gemeentelijke vzw. Zo werd De Bijloke oorspronkelijk onder de naam vzw Stedelijke Concertzaal De Bijloke opgericht op 23 november 1998. In datzelfde jaar werd ook een beheersovereenkomst afgesloten tussen de Stad Gent en betrokken vzw aangaande het beheer van de stedelijke concertinfrastructuur 'De Bijloke' en het programmeren en produceren van de stedelijke concerten.

Met een aanpassing van de statuten van de Bijloke in 2007 werd o.m. een naamswijziging doorgevoerd. De naam van de vereniging werd gewijzigd van 'Stedelijke Concertzaal de Bijloke' in 'Muziekcentrum De Bijloke'. De term 'muziekcentrum' dekte immers veel beter de lading dan 'concertzaal'.

De (bestuurs)organen van deze vzw zijn uit een vertegenwoordiging van de Stad Gent, uit vertegenwoordigers van vzw Bijlokeconcerten en van het culturele/het socio-culturele middenveld van Gent samengesteld.

De Stad Gent heeft een meerderheid van de stemmen in de Algemene vergadering (9 versus 6) en in de Raad van bestuur (9 versus 2).

De statuten van deze culturele instelling beantwoordden tot dusver in belangrijke mate aan de voorschriften van het Gemeentedecreet.

Niettemin dient de vzw zich op basis van artikel 310 van het Gemeentedecreet volledig te conformeren aan de voorschriften en dient er een gemotiveerde keuze qua beheersvorm gemaakt te worden, zij het een nieuwe vorm of het behoud van de bestaande rechtsvorm "vzw" (mits omvorming).

Overeenkomstig het Gemeentedecreet kunnen gemeenten, om soepeler te werken en bepaalde dienstverlening te optimaliseren, een beroep doen op diverse vormen van verzelfstandiging.

Hierbij wordt het onderscheid gemaakt tussen interne en externe verzelfstandigde agentschappen. De intern verzelfstandigde agentschappen zijn diensten/afdelingen zonder eigen rechtspersoonlijkheid. Alle vormen van externe verzelfstandiging beschikken daarentegen over rechtspersoonlijkheid.

Binnen de externe verzelfstandigde agentschappen voorziet het Gemeentedecreet een publiekrechtelijk agentschap (een autonoom gemeentebedrijf) en privaatrechtelijke agentschappen (zoals de vennootschap, vzw of stichting).

Het uitgangspunt bij het onderzoek naar en de keuze van de gewenste juridische/organisatorische vorm voor De Bijloke is de noodzaak dat de nieuwe organisatievorm voor dit muziekcentrum minstens dezelfde autonomie én

mogelijkheden biedt als deze waarover De Bijloke vandaag als stedelijke vzw beschikt.

In dit verband dient vermeld dat het Agentschap Kunsten en Erfgoed van de Vlaamse Gemeenschap in haar jaarlijks toezicht op de meerjarig gesubsidieerde organisaties reeds herhaaldelijk (laatst nog op 3 juli 2013) heeft erkend dat:

- het vooropgestelde actieplan quasi volledig werd gerealiseerd, en dat wijzigingen voldoende werden verantwoord;
- De Bijloke een transparant werkingsverslag indiende waardoor het Agentschap een volledig beeld kon krijgen van de werking van de organisatie.

Fundamentele opmerkingen werden door het Agentschap voor Kunsten en Erfgoed nooit gemaakt. Hiermee erkent het Agentschap dan ook de verdiensten van De Bijloke en de pluspunten van de organisatiestructuur.

Hierna wordt uiteengezet waarom het beheer van De Bijloke binnen de rechtspersoon van de Stad zelf alsook binnen een autonoom gemeentebedrijf niet dezelfde voordelen biedt als het beheer ervan in de vorm van de externe verzelfstandiging in privaatrechtelijke vorm, in het bijzonder in de vorm van een extern verzelfstandigd agentschap in de vorm van een vzw.

Vanuit de specifieke situatie van De Bijloke kan de vraag naar verzelfstandiging én de meest optimale structuur vanuit diverse criteria worden bekeken:

- Personeel;
- Operationele autonomie;
- Financiële/budgettaire autonomie;
- Democratische controle, rapportering, interne controle en audit;
- Bestuurlijk draagvlak: mogelijkheden tot participatie van representanten van de cultuursector en middenveldorganisaties aan het bestuur van de instelling;
- Participatie aan oprichting en bestuur van andere rechtspersonen.

Alvorens hierop in te gaan, wordt nagegaan of De Bijloke als een instelling van gemeentelijk belang kan worden beschouwd.

2 Muziekcentrum De Bijloke, een instelling van gemeentelijk belang

Zoals in de inleiding gesteld is het beheer van De Bijloke sinds 2007 toevertrouwd aan een zogenaamde stedelijke vzw.

De voorafgaande vraag is of deze culturele instelling vandaag mag beschouwd worden als een entiteit belast met welbepaalde taken van gemeentelijk belang.

Volgens art 225 § 3 van het Gemeentedecreet wordt vermoed dat de rechtspersoon door de gemeente is opgericht met welbepaalde taken van gemeentelijk belang als hij aan één van de volgende voorwaarden voldoet:

- een of meer van zijn organen bestaan voor meer dan de helft uit gemeenteraadsleden of leden van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente in kwestie of leden van de organen worden voor meer dan de helft aangewezen of voorgedragen door die personen;
- de gemeente of haar vertegenwoordigers beschikken over de meerderheid van de stemrechten in een of meer van zijn organen;
- zijn financiële middelen vallen voor meer dan de helft ten laste van het gemeentebudget.

Met 9/15 stemgerechtigde vertegenwoordigers van de gemeenteraad in de Algemene vergadering en met 9/11 stemgerechtigde vertegenwoordigers van de gemeenteraad in de raad van bestuur, beantwoordt de stedelijke vzw momenteel in elk geval aan de eerste twee voorwaarden.

Conform de door het Gemeentedecreet vooropgestelde vermoedens mag er bijgevolg geconcludeerd worden dat de huidige stedelijke vzw De Bijloke een entiteit is, belast met welbepaalde taken van gemeentelijk belang.

Inhoudelijk blijkt dit gemeentelijk belang overigens ook uit de strategische planning van de Stad Gent.

Operationele doelstelling:

“Verder ontwikkelen van een Kunstenbeleid met bijzondere aandacht voor het ondersteunen en faciliteren van de creatie- en presentatiekansen van zowel amateurkunstenaars als (semi)professionele kunstenaars”

Strategische doelstelling:

“We geven fysieke en mentale ruimte aan cultuurcreatie en zorgen ervoor dat meer Gentenaars cultuur kunnen maken en smaken.”

Activiteit bij departement Cultuur & Sport (zijnde een overdracht):

“Ondersteunen van EVA Muziekcentrum De Bijloke Gent”

Hierna worden de mogelijke organisatievormen overlopen.

3 Stadsdienst (stedelijk beheer)

3.1 Personeel

Een “stadsdienst” beschikt niet over autonomie voor wat betreft het personeelsbeleid.

De gemeenteraad stelt de personeelsformatie vast op voorstel van de stadsecretaris in overleg met het managementteam.

Bij wijzigingen in de formatie moet de financiële haalbaarheid door middel van een financiële nota aangetoond worden. Om deze redenen wordt een wijziging van de personeelsformatie steeds gekoppeld aan de vaststelling van het budget en aan een budgetwijziging. Derhalve wordt de personeelsformatie tweemaal per jaar aangepast, namelijk bij vaststelling van budget en bij budgetwijziging.

Het personeelsstatuut/rechtspositieregeling van de Stad is integraal van toepassing. De personeelsleden worden in beginsel in statutair dienstverband aangesteld. Contractueel dienstverband is mogelijk voor de gevallen bedoeld in art 104, §2 van het Gemeentedecreet.

Voor de invulling van de vacatures voorziet de RPR van de Stad een getrappt systeem: vacante betrekkingen worden “bij voorkeur” ingevuld door een procedure van interne personeelsmobiliteit of door een bevorderingsprocedure, alvorens overgegaan wordt tot (externe) aanwerving. Van dit getrappt systeem kan volgens de huidige RPR afgeweken worden voor één vacante betrekking of een specifieke functie eigen aan een stadsdienst.

Mits gemotiveerde afwijking is het mogelijk om vacante betrekkingen in te vullen door een gecombineerde procedure van zowel interne personeelsmobiliteit, bevordering als aanwerving, die uitmondt in één gezamenlijke rangschikking van de kandidaten.

De procedure brengt met zich mee dat het in de praktijk gemiddeld 6 maanden duurt alvorens een vacature effectief ingevuld wordt waardoor de aanstelling van projectmedewerkers voor kortlopende deeltijdse opdrachten op korte termijn niet mogelijk is. De Bijloke doet frequent beroep op dergelijke projectmedewerkers.

Gemeentebesturen zijn onderworpen aan de Arbeidstijdwet, behoudens voor de personeelsleden tewerkgesteld voor activiteiten waarvoor de Arbeidswet van toepassing is. Dit is onder meer het geval voor personeelsleden van “instellingen” die een industriële of commerciële activiteit uitoefenen. In het kader van het Decreet houdende de subsidiëring van kunstorganisaties, kunstenaars, organisaties voor kunsteducatie en organisaties voor sociaal-artistische werking, internationale initiatieven, publicaties en steunpunten van 2 april 2004, kortweg het Kunstendecreet, is het ook cruciaal om de CAO's binnen paritair comité 304 na te leven¹.

3.2 Operationele autonomie

Het Gemeentedecreet bepaalt welke de handelingen tot de exclusieve bevoegdheden behoren van de gemeenteraad (art 43,§ 2), het college van burgemeester en schepenen (art 58), de Stadssecretaris, de Stadsontvanger,...enz. zonder dat een verdere delegatie mogelijk is.

¹ Artikel 7,1 bis van het Kunstendecreet legt aan bepaalde organisaties op dat ze moeten voldoen aan bepaalde basisvoorwaarden, 'zoals het naleven van de toepasselijke collectieve arbeidsovereenkomsten, gesloten tussen de erkende vakbonden en werkgeversfederaties en geregistreerd op de bevoegde federale overheidsdienst', teneinde in aanmerking te komen voor subsidiëring.

Bepaalde handelingen die tot de bevoegdheid van het college horen kunnen gedelegeerd worden aan Stadssecretaris, die deze gedelegeerde bevoegdheid verder kan doordelegeren aan departements- of diensthoofden, of andere personeelsleden (art 58, eerste en derde lid Gemeentedecreet).

De gemeenteraad is bevoegd voor het vaststellen van wat onder het begrip “dagelijks bestuur” valt (art 43, § , 9° Gemeentedecreet). De gemeenteraad heeft dit begrip voor overheidsopdrachten als volgt beschreven: “werken, leveringen en diensten waarvan de waarde van de opdracht niet hoger is dan 67.000 euro (excl BTW) en dit binnen de perken van de daartoe op het gewone of buitengewone budget ingeschreven kredieten”. Voor deze overheidsopdrachten is het college bevoegd voor de vaststelling van de wijze van gunnen en de voorwaarde.

Het Gemeentedecreet voorziet de mogelijkheid om het budgethouderschap voor aangelegenheden van dagelijks bestuur te delegeren aan de Stadssecretaris, die vervolgens zijn bevoegdheid met betrekking tot bepaalde budgetten kan delegeren aan andere personeelsleden. Het college van burgemeester en schepenen delegeerde haar bevoegdheid inzake alle verrichtingen van dagelijks bestuur, beneden een waarde van 5.500 euro, exclusief btw, die verrekend worden op kredieten ingeschreven in het gewone budget, aan de Stadssecretaris. De delegatie geldt niet voor subsidies, toelagen en daden van beschikking van onroerende goederen. De Stadssecretaris wordt gemachtigd om deze verrichtingen van dagelijks bestuur tot stand te laten komen met een loutere bestelbon. De aan de Stadssecretaris gedelegeerde bevoegdheid kan het voorwerp uitmaken van een subdelegatie aan de departementshoofden, de diensthoofden of andere door hem te bepalen personeelsleden. De bevoegdheid tot goedkeuring van de te betalen bedragen blijft bij het college van burgemeester en schepenen berusten.

Voorname regelgeving en procedures zijn vrij strikt en vergen een ruime doorlooptijd. Een beslissing van het college vergt reeds minstens een doorlooptijd van een tiental dagen. Een gemeenteraadsbesluit neemt al meer dan een maand in beslag. De Bijloke heeft nood aan een hogere beslissingssnelheid. Dit is bijvoorbeeld bijzonder belangrijk in het kader van concertopportunities.

3.3 Financiële/budgettaire autonomie

In titel IV “Planning en financieel beheer” van het Gemeentedecreet zijn de bepalingen opgenomen met betrekking tot het budget, budgethouderschap, boekhouding en financiële rapportering, inventaris, jaarrekening....enz.

Door een aantal aanpassingen aan het Gemeentedecreet ingevolge het “hersteldecreeet” en een besluit van de Vlaamse Regering, zijn de budgettaire regels van een gemeente enigszins versoepeld.

Vanaf 1 juli 2009 is er een onderscheid tussen:

- budgetwijzigingen: die moeten nog steeds goedgekeurd worden door de gemeenteraad;
- interne kredietaanpassingen: worden goedgekeurd door het college van burgemeester en schepenen

Het financieel beheer, zoals geregeld door het Gemeentedecreet is niet soepel genoeg om in te spelen op de dagdagelijkse praktijk van een cultuurcentrum, waarbij de mogelijkheid moet bestaan om de inkomsten uit eigen werking zelf aan te wenden naar eigen noodwendigheden.

Zowel de Stad, haar IVA's als (gedeeltelijk) haar autonome bedrijven vallen onder de regelgeving van de Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de beleids- en beheercyclus. Dit besluit is zeer ingrijpend voor de wijze waarop het beleid wordt voorbereid, gebudgetteerd, uitgevoerd, opgevolgd en geëvalueerd. Voor privaatrechtelijke agentschappen geldt dit besluit niet. Het is logisch dat een intercultureel centrum niet onderworpen zou zijn aan de vrij strikte regels qua meerjarenplanning, budgettering, boekhouding en jaarrekeningen.

Een stadsdienst valt onder de bepaling van artikel 6 van het Wetboek BTW. Een publiekrechtelijke instantie, handelend als overheid, is vrijgesteld van BTW tenzij de behandeling als niet-BTW-belastingsplichtige leidt tot een concurrentieverstoring van enige betekenis.

De Bijloke verricht activiteiten die onder de BTW ressorteren en is als dusdanig BTW-plichtig (kan bijgevolg ook de BTW recupereren).

Binnen de Stad (of als IVA) zou De Bijloke enkel onderworpen worden aan de BTW indien een vrijstelling van BTW zou leiden tot een concurrentieverstoring van enige betekenis.

Dit leidt tot de conclusie dat voor wat het BTW-aspect betreft de rechtsvorm van een privaatrechtelijk agentschap de voorkeur geniet.

Verandering van rechtsregime zou trouwens ook kunnen leiden tot een herziening door de BTW-administratie van eerder gerecupereerde BTW.

3.4 Democratische controle, rapportering, interne controle en audit

Bij een stadsdienst is de democratische controle maximaal.

Gelet evenwel op de ruimere bevoegdheid toegekend aan het college van burgemeester en schepenen, zoals voorzien in het Gemeentedecreet (ingevolge het hersteldecreet), is de rechtstreekse controle door de gemeenteraad beperkter dan voorheen het geval was.

Door de mogelijke delegatie van bevoegdheden die vallen onder het begrip "dagelijks bestuur" wordt de *a-priori* controle door de gemeenteraad of door het college vervangen door een *a-posteriori* controle. Dergelijke controle kan perfect in de samenwerkingsovereenkomst met een privaatrechtelijk agentschap ingebouwd worden.

3.5 bestuurlijk draagvlak: mogelijkheden tot participatie van experts uit de cultuursector en representanten van middenveldorganisaties aan het bestuur van de culturele instelling

Derden in het algemeen, representanten van de cultuursector en middenveldorganisaties kunnen niet rechtstreeks participeren aan het bestuur van een stadsdienst.

3.6 Participatie aan bestuur van de rechtspersonen

Als zodanig kan een stedelijke dienst niet participeren aan het bestuur van andere rechtspersonen. Enkel de Stad kan vertegenwoordigd worden.

Samenwerking met private partners is mogelijk mits een samenwerkingsovereenkomst (kan de vorm van een contractuele PPS aannemen).

Participatieve PPS-constructies zijn mogelijk via de stad. Hier geldt evenwel een beperking vermeld in artikel 195, § 1 van het Gemeentedecreet, met name dat er geen andere gemeenten kunnen deelnemen in een participatieve PPS.

4 Stad Gent / Intern Verzelfstandigde Agentschappen.

4.1 Personeel

Voor wat betreft het aspect personeel gelden in grote mate dezelfde regels als deze voor een stadsdienst. Zo onder meer voor wat betreft de rechtspositieregeling, de personeelsformatie, de aanwerving en aanstelling...enz.

Het hoofd van een IVA beschikt in zekere mate over meer autonomie voor wat betreft het personeelsbeleid: de mate van autonomie dient verduidelijkt te worden in het oprichtingsbesluit.

In het oprichtingsbesluit van het IVA moet o.a. het volgende geregeld worden:

- a) het vaststellen en wijziging van de organisatiestructuur van het agentschap;
- b) de organisatie van de operationele processen met het oog op de realisatie van de afgesproken doelstellingen;
- c) de uitvoering van het personeelsbeleid.

Het Gemeentedecreet voorziet dat “behoudens wat betreft personeelsleden die tewerkgesteld zijn bij het IVA, de gemeentesecretaris aan het hoofd staat van het gemeentepersoneel en bevoegd is voor het dagelijks personeelsbeheer”. Het hoofd van het IVA heeft deze bevoegdheid voor de personeelsleden tewerkgesteld bij het IVA.

De gemeenteraad dient te bepalen wat onder het begrip dagelijks personeelsbeheer moet worden verstaan.

Het Gemeentedecreet laat niet toe dat het hoofd van een IVA zelf arbeidsovereenkomsten zou aangaan.

Het personeel van het IVA functioneert volgens de bepalingen van de rechtspositieregeling van de stad.

Een vlotte aanstelling van specifieke projectmedewerkers voor kortlopende deeltijdse opdrachten is op korte termijn niet mogelijk.

4.2 Operationele autonomie

Conform artikel 221 van het Gemeentedecreet worden IVA's belast met bepaalde beleidsuitvoerende taken van gemeentelijk belang. De beleidsvoorbereiding gebeurt door de stad.

Het hoofd van een IVA is belast met de algemene leiding, de werking en de buitengerechtigde vertegenwoordiging van het agentschap.

Het hoofd van een IVA kan echter de Stad niet vertegenwoordigen in rechte, noch zelf dadingen aangaan.

Binnen een bepaalde enveloppe met werkingsmiddelen beschikt het IVA over een zekere autonomie om zelf overeenkomsten af te sluiten (contracten /overheidsopdrachten), met uitzondering van de aanstelling van contractueel personeel, hetgeen een bevoegdheid van het college is.

De graad van autonomie, de sturing en controle wordt bepaald door het oprichtingsbesluit, evenals door de beheersovereenkomst die moet afgesloten worden met de stad.

De operationele autonomie binnen een IVA reikt verder dan binnen een stadsdienst en lijkt prima facie afdoende voor de realisatie van een beperkte routine podiumprogrammatie.

Om snel te kunnen inspelen op opportuniteiten die zich op korte termijn aanbieden op de markt van de podiumkunsten (bijvoorbeeld snel kunnen contracteren van artiesten, snel inspelen op aanbiedingen....) is deze operationele autonomie echter volledig ontoereikend voor De Bijloke.

4.3 Financiële/budgettaire autonomie

De bepalingen van Titel IV "Planning en financieel beheer" van het Gemeentedecreet zijn van toepassing op een IVA, onder voorbehoud van de toepassing van enkele bepalingen die opgenomen zijn in artikel 224 van het Gemeentedecreet:

- het budget en de jaarrekening van het IVA worden geconsolideerd met het budget en de jaarrekening van de gemeente overeenkomstig de regels vastgesteld door de Vlaamse Regering;
- het hoofd van het agentschap is budgethouder voor het budget van het IVA.

Het financieel beheer van het IVA gebeurt nagenoeg volledig overeenkomstig de regels die gelden voor de gemeenten.

Zo verlopen de uitgaven- en ontvangstenprocedures voor een IVA zoals voor een gewone stadsdienst en spelen de decretale bevoegdheden van stadssecretaris en stadsontvanger (bvb. de dubbele handtekening bij de betalingen).

Een IVA valt onder de budgettaire regels van de gemeente. Het besluit betreffende de beleids- en beheercyclus geldt eveneens voor de IVA's.

De financiële/budgettaire autonomie van een IVA lijkt afdoende voor de realisatie van een routine podiumprogrammatie. Deze autonomie is echter ontoereikend om snel te kunnen inspelen op de opportuniteiten die zich op korte termijn aandienen op de markt van de podiumkunsten (cfr. ook supra).

4.4 Democratische controle, rapportering, interne controle en audit

Bij een IVA is de democratische controle (via gemeenteraad en college van burgemeester en schepenen) iets beperkter dan bij een stadsdienst, gelet op de autonomie die gegeven wordt aan het hoofd van het IVA via de beheersovereenkomst.

In de beheersovereenkomst dient de informatieverstrekking aan het college geregeld te worden.

Het hoofd van het IVA moet minstens eenmaal per jaar aan het college rapporteren over de uitvoering van het budgethouderschap.

In de beheersovereenkomst dienen eveneens bepalingen m.b.t. interne controle binnen het intern verzelfstandigd agentschap voorzien te worden.

De beheersovereenkomst en de uitvoering ervan worden jaarlijks geëvalueerd door de gemeenteraad.

De beheersovereenkomst wordt gesloten voor een periode die eindigt uiterlijk zes maanden na de vernieuwing van de gemeenteraad. Als bij het verstrijken van de beheersovereenkomst geen nieuwe beheersovereenkomst in werking is getreden, wordt de bestaande overeenkomst van rechtswege verlengd.

4.5 bestuurlijk draagvlak: mogelijkheden tot participatie van experts uit de cultuursector en representanten van middenveldorganisaties aan het bestuur van de culturele instelling

Voor een IVA gelden dezelfde bepalingen en dus ook dezelfde beperkingen als voor de Stad zelf. Derden kunnen niet participeren in het bestuur van een IVA.

4.6 Participatie aan/oprichting van rechtspersonen

Voor een IVA gelden dezelfde bepalingen als voor de Stad zelf. Een IVA beschikt niet over een eigen rechtspersoonlijkheid en kan dus zelf niet participeren in andere (verzelfstandigde) entiteiten, noch een filiaal oprichten. Een IVA kan dit enkel doen via de stad.

Samenwerking met private partners is mogelijk mits een samenwerkingsovereenkomst (kan de vorm van een contractuele PPS aannemen).

Participatieve PPS-constructies zijn mogelijk via de stad.

Bestuurlijke betrokkenheid van representanten van de cultuursector en van de middenveldorganisaties is bijgevolg uitgesloten.

Conclusie

Gelet op het belang van medebeheer door experts en de cultuursector, middenveldorganisaties; een belang dat ontleend wordt aan de missie van de organisatie, gelet op het feit dat een actieve participatie van voornoemde organisaties binnen deze rechtsvormen niet mogelijk is, gelet op de geschetste BTW-problematiek, gelet ook op de noodzaak om snel te kunnen inspelen op de markt van de podiumkunsten, om op korte termijn tijdelijke contracten te kunnen afsluiten met projectmedewerkers, gelet op de noodzaak om vaak met vrijwilligers te kunnen werken, kan De Bijloke niet optimaal functioneren binnen de rechtspersoon van de Stad Gent zelf en evenmin als een intern verzelfstandigd agentschap.

5 Extern Verzelfstandigde Agentschappen – publiekrechtelijke externe verzelfstandiging: het autonoom gemeentebedrijf (AGB)

Rekening houdend met het voorgaande komen enkel extern verzelfstandigde agentschappen in aanmerking als bestuurlijke omgeving voor De Bijloke, in het bijzonder omdat zij over een eigen rechtspersoonlijkheid beschikken.

5.1 Personeel

De raad van bestuur van een AGB is, binnen de grenzen vastgesteld in de statuten, bevoegd voor alle personeelsaangelegenheden.

Er is geen verplichting tot het opstellen van een personeelsformatie.

Het personeel kan zowel in statutair als in contractueel dienstverband worden aangesteld.

De rechtspositieregeling van de Stad blijft toepasselijk (inclusief selectie- en aanwervingprocedure) voor het voltallige personeel, met dien verstande dat een AGB in haar statuut wel "instellingsspecifieke afwijkingen" kan voorzien voor functies die ook bij de Stad bestaan; daarnaast moet de raad van bestuur ook de rechtspositieregeling vaststellen van de functies die bij de Stad onbestaande zijn. De afwijkingen moeten, per functie, worden gemotiveerd op basis van het specifieke karakter van het AGB.

Er kan niet afgeweken worden van andere wettelijke of decretale bepalingen.

Afwijkingen kunnen enkel betrekking hebben op:

- selectie en aanwervingprocedures (bijvoorbeeld diploma- of ervaringsvereisten, of de keuze van selectieproeven)
- het salaris, toelagen en vergoedingen, met dien verstande dat voor identieke functies substantiële afwijkingen met de salarisschalen van de Stad bezwaarlijk gemotiveerd kunnen worden;
- verloven en ander afwezigheden.

De besluiten tot afwijking van de rechtspositieregeling zijn overigens onderworpen aan een bijzonder toezicht.

Artikel 230 van het Gemeentedecreet bepaalt dat de gemeente aan haar AGB personeel kan ter beschikking stellen of overdragen mits de terzake geldende rechtspositieregeling wordt nageleefd. Dit geldt evenwel niet voor contractueel personeel. Overeenkomstig art. 144 bis Nieuwe Gemeentewet kan contractueel personeel wel aan een vzw ter beschikking gesteld worden.

Bij ontbinding van een AGB dient de Stad alle rechten en plichten van het ontbonden bedrijf over te nemen, dit geldt dus zeker voor het statutair personeel en de facto ook voor contractuele personeelsleden van het bedrijf.

De aanstelling van projectmedewerkers voor kortlopende deeltijdse opdrachten op korte termijn is mogelijk.

Vrijwilligers in de zin van de wet van 3 juli 2005 kunnen in principe niet tewerk gesteld worden bij een autonoom gemeentebedrijf, aangezien de regeling geldt voor werkgevers zonder winstoogmerk. Binnen een AGB wordt vanuit BTW-oogpunt vaak effectief gerefereerd naar het winstoogmerk. Dit is problematisch. De Bijloke steunt een belangrijk deel van haar werking op vrijwilligers.

5.2 Operationele autonomie

Conform artikel 225, §1 van het Gemeentedecreet worden AGB's belast met bepaalde beleidsuitvoerende taken. Vanuit deze taakstelling kunnen zij tevens betrokken worden bij de beleidsvoorbereiding.

Een AGB beschikt over een aanzienlijke vorm van operationele autonomie. Deze autonomie wordt nader bepaald in het oprichtingsbesluit en de beheersovereenkomst met inachtneming van de bepalingen van het Gemeentedecreet.

Het beschikt over een raad van bestuur bestaande uit maximum 12 leden. Zij worden benoemd door de gemeenteraad. Elke fractie wordt vertegenwoordigd in de raad van bestuur. Ten hoogste twee derde van de leden van de raad van bestuur is van hetzelfde geslacht.

De statuten kunnen voorzien dat een directiecomité wordt opgericht.

Een AGB kan over eigen infrastructuur beschikken. Bij oprichting kan de gemeente een inbreng doen in kapitaal (hetzij in natura, hetzij door een inbreng in geld).

In tegenstelling tot de meeste bezittingen van de gemeente, zijn de bezittingen van een AGB, ingeval van wanbetaling, vatbaar voor beslag. Een AGB kan ook zelf beslissen over de eventuele verkoop van een deel van haar patrimonium (of inbrengen in een filiaal).

5.3 Financiële/budgettaire autonomie

Een AGB beschikt over een ruime budgettaire autonomie met eigen budgetopmaak en budgetbeheer.

Voor het voeren van de boekhouding wordt, ingevolge het "hersteldecreet", een onderscheid gemaakt tussen AGB's die een vennootschapsboekhouding moeten voeren, en het AGB's die de boekhoudregels van de gemeenten dienen te volgen.

De regel is dat AGB's een budget en een jaarrekening opmaken overeenkomstig een aantal regels die gelden voor de gemeente.

Er wordt evenwel een uitzondering voorzien, waarbij AGB's die onderworpen zijn aan de bepalingen van het Wetboek van Vennootschappen.

De criteria om onderworpen te worden aan het Wetboek van vennootschappen zijn: een activiteit uitoefenen van commerciële, financiële of industriële aard én

- ten minste 2 van de hierna vermelde criteria overschrijden:
 - gemiddeld personeelsbestand van 50
 - omzet exclusief BTW van 7.300.000 euro
 - balanstotaal van 3.650.000 euroof
- gemiddeld personeelsbestand van 100.

De Bijloke overschrijdt geen van deze criteria.

AGB's zijn (deels) onderworpen aan het besluit inzake de beleids- en beheercyclus.

AGB's zijn verplicht een budget (omvattend een beleidsnota en financiële nota; deze laatste omvat minstens een exploitatiebudget, investeringsbudget en liquiditeitenbudget) op te maken volgens de regels die gelden voor het budget van de gemeente. Deze verplichting geldt ook voor AGB's die onderworpen zijn aan het Wetboek van Vennootschappen.

Ingeval het AGB onderworpen is aan de regels van het vennootschapsboekhouden, dienen één of meerdere commissarissen te worden aangeduid die lid zijn van het Instituut voor Bedrijfsrevisoren.

Voor AGB's die onderworpen zijn aan de gemeentelijke boekhoudregels wordt de controle op de financiële toestand, op de jaarrekening en op regelmatigheid van de verrichtingen weer te geven in de jaarrekening vanuit het oogpunt van het Gemeentedecreet, de statuten of de beheersovereenkomst uitgeoefend door de externe auditcommissie van de gemeente.

De jaarrekening van een AGB dient geconsolideerd te worden met de jaarrekening van de stad.

5.4 Democratische controle, rapportering, interne controle en audit

Bij een AGB is de rechtstreekse democratische controle minder groot.

De bestuursorganen (raad van bestuur, directiecomité) beschikken over een grote autonomie.

Artikel 236 § 2 van het Gemeentedecreet voorziet dat alle politieke fracties vertegenwoordigd worden in de raad van bestuur.

De verschillende politieke fracties zijn derhalve, via de raad van bestuur, op de hoogte van de beslissingen van een AGB en kunnen desgevallend vragen stellen of stukken opvragen, maar de agendapunten worden niet meer formeel door het college behandeld.

De gemeenteraad wordt slechts gevat voor essentiële zaken zoals voor een statutenwijziging, voor de begroting en rekening, ...enz.

In de beheersovereenkomst dienen bepalingen opgenomen te worden m.b.t.:

8° de informatieverstrekking door het AGB aan de gemeente. Er wordt minstens voorzien in een jaarlijks ondernemingsplan en een operationeel plan op middellange en lange termijn;

9° de rapportering door het AGB aan de gemeente op basis van beleids- en beheersrelevante indicatoren en kengetallen. Er wordt minstens voorzien in een jaarlijks rapport betreffende de uitvoering van de beheersovereenkomst gedurende het afgelopen kalenderjaar;

10° de wijze waarop het AGB zal voorzien in een systeem van interne controle, de wijze waarop de externe auditcommissie bij het AGB de audittaken uitoefent die haar overeenkomstig artikel 265 zijn opgedragen en

de wijze van rapportering van de externe auditcommissie aan de gemeenteraad;

Het AGB legt in de loop van het eerste jaar na de volledige vernieuwing van de gemeenteraden een evaluatieverslag voor aan de gemeenteraad over de uitvoering van de beheers- of samenwerkingsovereenkomst sinds de inwerkingtreding ervan. Dat verslag omvat ook een evaluatie van de verzelfstandiging, waarover de gemeenteraad zich binnen drie maanden uitsprekt.

Wat betreft de interne controle dienen in de beheersovereenkomst nadere afspraken gemaakt te worden.

5.5 bestuurlijk draagvlak: mogelijkheden tot participatie van experts uit de cultuursector en representanten van middenveldorganisaties aan het bestuur van de culturele instelling

In een AGB kunnen derden niet rechtstreeks participeren. Een AGB is een publiekrechtelijke rechtspersoon opgericht door de gemeente waarbij zij de enige deelnemer is.

Private (rechts)personen kunnen slechts lid zijn van de raad van bestuur, waar zij onder de huidige regeling van het Gemeentedecreet bovendien een politieke fractie in de gemeenteraad vertegenwoordigen. Ook de beperking van het aantal leden in de raad van bestuur tot maximaal 12 kan moeilijk of zelfs niet een redelijke aanwezigheid waarborgen vanuit de betrokken belangengroepen uit de sector.

5.6 Participatie aan/oprichting van rechtspersonen

In de beheersovereenkomst dienen voorwaarden te worden voorzien waaronder het AGB andere personen kan oprichten, erin kan deelnemen of zich erin kan laten vertegenwoordigen.

Een AGB kan zelf een andere rechtspersoon (filiaal) oprichten of hierin participeren. De deelneming in een andere rechtspersoon moet passen binnen de opdrachten van het AGB en mag geen speculatieve oogmerken hebben, en dient te gebeuren in overeenstemming met het gelijkheidsbeginsel, de regelgeving inzake mededinging en staatssteun en de voorwaarden die in de beheersovereenkomst opgenomen zijn. Het AGB dient minstens een mandaat van bestuurder te krijgen binnen de vennootschap. Het nadeel is evenwel dat de democratische controle binnen een filiaal nog meer verwaterd.

Contractuele samenwerking met derden kan (binnen de voorwaarden die eventueel in de beheersovereenkomst opgenomen zouden zijn). Zowel contractuele als participatieve PPS zijn mogelijk.

Conclusie

Een AGB laat een gemeente dus toe om een deel van de activiteiten uit te oefenen op een wijze die nauwer aansluit bij een privébedrijf. De procedures binnen een AGB verlopen soepeler en de kortere beslissingslijnen laten een snellere werking toe. Deze bestuursvorm voldoet aan het belangrijke criterium, snel te kunnen inspelen op de cultuurmarkt, in het bijzonder op de markt van de podiumkunsten.

De stroevare werking van een gemeentebestuur laat niet toe om hierop steeds een vlot en snel antwoord te geven.

Een AGB is een publiekrechtelijke rechtspersoon opgericht door de gemeente, waarbij zij de enige deelnemer is. Participatie van andere partners is uitgesloten. Hoogstens kunnen via een voordracht van de fractie en de aanstelling door de gemeenteraad derden toegelaten worden door de raad van bestuur. Deze mogelijkheid is echter beperkt. Het maximum aantal leden van de raad bedraagt 12 en binnen een Stad als Gent zijn er steeds meerdere fracties (momenteel 6) die hun eigen vertegenwoordigers willen aangeduid zien.

Een bestuurlijk draagvlak dat naast de vertegenwoordigers van de Stad Gent bestaat uit representanten van de cultuursector en het middenveld is uit de aard van de werking én de missie echter een noodzaak.

Het werken met vrijwilligers is ook binnen een AGB moeilijk of zelfs onmogelijk.

6 Extern Verzelfstandigde Agentschappen - Privaatrechtelijke externe verzelfstandiging: de vereniging zonder winstoogmerk (EVA vzw)

Eerder in deze nota werd aangestipt dat De Bijloke in zijn huidige vorm moet beschouwd worden als een entiteit van gemeentelijk belang.

De Bijloke heeft thans de rechtsvorm van een (zogenaamde stedelijke) vzw en heeft als dusdanig, na een jarenlange werking, een eigen identiteit verworven (zie verder).

Uit artikel 245 § 2 van het Gemeentedecreet blijkt dat, om tot de oprichting van een extern verzelfstandigd agentschap in privaatrechtelijke vorm over te gaan, er bijkomend dient gemotiveerd te worden waarom het beheer in de vorm van een AGB niet de vereiste voordelen kan bieden.

6.1 Personeel

De Bijloke heeft nood aan een dynamisch personeelsbeleid, dit geldt in het bijzonder voor de aanwerving en selectie van (tijdelijke) projectmedewerkers, waarbij de betrokkenheid van de leiding van de instelling maximaal moet zijn. De werking van De Bijloke vraagt om een andere vorm van personeelsbeleid

dan in een gemeentelijke structuur. Het feit dat De Bijloke dikwijls werkt op basis van piekmomenten, onregelmatige uren, vrijetijdsuren en snelheid bij de uitvoering vergt een flexibele personeelsstructuur. Voor diverse technische taken worden regelmatig freelancers ingeschakeld.

Meer flexibilisering in het personeelsbeleid (in concreto contractueel personeel) is hier een behoefte. Een EVA – vzw kan eigen personeel contractueel aanwerven.

Bij een AGB is dit in principe ondergeschikt aan de statutaire aanwerving. Een AGB is in principe ook onderworpen aan de RPR van het gemeentepersoneel. Het personeelsbeleid in een AGB is minder flexibel. Een EVA-vzw moet geen omslachtige en lange sollicitatieprocedures volgen. Bij een AGB is dit minder het geval.

Verzelfstandigde entiteiten moeten geen formatie opstellen. Er is dus geen aanpassing van de formatie meer nodig om personeel bijkomend aan te werven.

Bij een EVA is er ook de mogelijkheid om stadspersoneel ter beschikking te stellen, zowel statutair als contractueel. Contractuele terbeschikkingstelling van een AGB is niet mogelijk, minstens uitzonderlijk.

De huidige vzw De Bijloke heeft 22 eigen contractuele personeelsleden en doet op frequente basis een beroep op contractuele projectmedewerkers voor tijdelijke opdrachten. Er is geen ter beschikking gesteld personeel. In navolging van het Kunstendecreet dienen de personeelsleden te vallen onder de CAO Podiumkunsten (personeelsleden gesubsidieerd door de Vlaamse Gemeenschap in het kader van het Kunstendecreet voor zover ze niet vallen onder de CAO Muziek), die o.a. toelaat dat werknemers meer uren per dag mogen werken of avond- en weekendwerk mogen verrichten (i.v.m. stadspersoneel). Dit wordt gecompenseerd op jaarbasis.

Vrijwilligers kunnen tewerk gesteld worden bij een vzw. De huidige vrijwilligerswerking is een essentiële schakel in het functioneren van De Bijloke. Een pool van maar liefst 90 (!) vrijwilligers, de zgn. 'jobbers', ondersteunt de dagelijkse werking. Zo'n 50-tal van deze vrijwilligers wordt vrij intensief ingeschakeld in de periode van september t.e.m. juni voor een brede waaier van taken gaande van (o.a.) zaalwacht, over jetonverkoop en vestiaire tot ticketting (met name ook in het weekend), flyeren, distributie promotiedrukwerk en het uithangen van affiches. Het is financieel absoluut niet haalbaar met het oog op deze taken het reguliere personeelskader uit te breiden. Blijvend beroep kunnen doen op deze vrijwilligerspool is dus een *conditio sine qua non* voor De Bijloke.

6.2 Operationele autonomie

Een vzw is een vrij eenvoudige en transparante structuur.

Zij beschikt als verzelfstandigd agentschap over een zeer ruime autonomie, zij het binnen de krijtlijnen en grenzen die vastgelegd zijn in de samenwerkingsovereenkomst met de gemeente.

De werking van een vzw is veel minder formalistisch dan de werking binnen de rechtspersoon van de gemeente, ook van een AGB. Het besluitvormingsproces binnen een vzw kan zeer kort zijn, waardoor men sneller en daadkrachtiger kan optreden en minder gebonden is aan een (lang) besluitvormingsproces.

Dit alles draagt bij tot een grotere dynamiek en flexibiliteit en geeft ruimte om snel op te treden, wat belangrijk is voor een omgeving waarin ook tal van private partners een rol spelen.

6.3 Financiële/budgettaire autonomie

De financiële en budgettaire autonomie is het grootst bij een vzw.

De Bijloke hanteert een boekhouding conform de wet van 17 juli 1975 en maakt daarbij een duidelijk en identificeerbaar onderscheid tussen de gesubsidieerde activiteiten en de globale boekhouding.

De Bijloke verricht activiteiten (organisatie van podiumactiviteiten; horeca-activiteiten; zalenverhuur) die onder de BTW ressorteren en is als dusdanig BTW-plichtig (kan bijgevolg ook de BTW recupereren). Voor wat het BTW-aspect betreft geniet de rechtsvorm van een privaatrechtelijk agentschap absoluut de voorkeur.

Verandering van rechtsregime zou trouwens ook kunnen leiden tot een herziening door de BTW-administratie van eerder gerecupereerde BTW. De BTW problematiek vormt met name een cruciaal gegeven inzake het renovatiedossier van de Bijloke site.

Binnen de vzw kan worden ingespeeld op soepele betalingen in functie van een eigen programmering binnen een concurrentieel "muziekmarkt". Een muziekcentrum kan als vzw gemakkelijker onderhandelen over het aanbod van concerten en events. Zij kan tussentijdse reducties toe te kennen of een eigen ticketprijzenbeleid ontwikkelen. Dit is hoe dan ook noodzakelijk om tegemoet te komen aan de steeds hogere verwachtingen van het publiek. Actief zijn binnen deze sector vereist ook diverse (vaak last-minute) buitenlandse reizen. Ook in het licht van haar ambitie om een muzikeducatief centrum uit te bouwen, is deze financiële en budgettaire autonomie onontbeerlijk. Het creëren van een educatief centrum in een IT-omgeving, met als uitgangspunten life long learning, beleving en het creëren van een culturele hangplek die fungeert als toeleiding tot de concertprogrammatie, vereist de nodige dynamiek op financieel/budgettair vlak.

Bepaalde subsidies kunnen slechts aangevraagd én bekomen worden wanneer de vraag uitgaat van een entiteit met een privaatrechtelijke beheersvorm (bijvoorbeeld bepaalde Europese subsidies, subsidies uit het Kunstendecreet (zie hiervoor), subsidies uit het Participatiedecreet....enz. Het blijvend beroep

kunnen doen op zoveel mogelijk van deze subsidiekanalen is essentieel in het voortbestaan van De Bijloke. Zo is één van de basisvoorwaarden voor ondersteuning in het Kunstendecreet (900.000 €) inderdaad het hebben van rechtspersoonlijkheid met een niet-commercieel karakter. Ook de Nationale Loterij wenst projecten met een eigen juridische statuut te ondersteunen. Op Europees vlak wordt in Interreg dossiers (in deze context) de nadruk gelegd op 'artistiek produceren', wat binnen de setting van een stadsdienst niet mogelijk is.

Ook voor het verkrijgen van sponsoring heeft de rechtsvorm van een vzw een aantal voordelen waarover de Stad of een AGB niet beschikken. Privé-(rechts)personen zullen gemakkelijker een culturele vzw sponsoren dan publiekrechtelijke instanties. Blijvende ondersteuning is onontbeerlijk voor de werking van De Bijloke. Naast sponsoring door o.m. het Havenbedrijf Gent (150.000 €), mediasponsors (40.000 € à 50.000 €) en diverse naturasponsors en goodwill sponsoring (o.a. Ethias en VDK) is ook ad hoc sponsoring voor specifieke projecten (vb. voor de inrichting van het Kraakhuis t.w.v. 35.000 €) bijzonder welkom. Met een omzet van 4,5 à 5 miljoen € op jaarbasis genereert De Bijloke (voor het werkingsjaar 2012) een positief resultaat van 297.083,72 euro. Daarbij haalt het De Bijloke maar liefst 50 % eigen inkomsten binnen, een unicum in de Vlaamse kunstensector. Hiermee is dan ook de limiet van eigen inkomsten bereikt. Om die reden is het primordiaal dat De Bijloke een aangepast sponsorbeleid kan voeren.

Giften en legaten vormen ook een belangrijke ondersteuning voor De Bijloke. Betrokkenen wensen vaak met hun initiatief bepaalde initiatieven (bijvoorbeeld: 'creaties van hedendaagse muziek bevorderen') van De Bijloke een duwtje in de rug te geven. Ook de persoonlijke band van betrokken met het muziekcentrum is hier zeer belangrijk. In dit kader blijft het dan ook interessant dat De Bijloke haar eigen identiteit (los van de Stadsstructuur) kan bewaren.

Ook op vlak van de financiële afhandeling van auteursrechten biedt de vzw vorm voordelen. Zo hanteert SABAM specifieke regelingen voor de non-profitsector, o.a. door onderhandelingen.

6.4 Democratische controle, rapportering, interne controle en audit

Tussen de Stad en de vzw wordt een samenwerkingsovereenkomst gesloten betreffende de uitvoering van de toevertrouwde taken van gemeentelijk belang (art. 247 van het Gemeentedecreet).

De samenwerkingsovereenkomst regelt de volgende aangelegenheden:

1. in voorkomend geval de aanwending van de aan het agentschap ter beschikking gestelde of overgedragen personeelsleden, middelen en infrastructuur;
2. binnen de perken en overeenkomstig de toekenningsvoorwaarden, bepaald door de Vlaamse Regering, het presentiegeld en de andere vergoedingen die in het kader van de bestuurlijke werking van het agentschap worden toegekend;

3. de wijze waarop de gemeentelijke vennootschap, vereniging of stichting zal voorzien in een systeem van interne controle;
4. de instemming van de gemeentelijke vennootschap, vereniging of stichting met de toekenning aan een externe auditcommissie of een of meer commissarissen van audittaken in de gemeentelijke vennootschap, vereniging of stichting overeenkomstig artikel 265, en de wijze waarop de externe auditcommissie of commissaris deze audittaken uitoefent.

De controle gebeurt dus onrechtstreeks via de vertegenwoordigers van de gemeenteraad in de algemene vergadering en de raad van bestuur van het EVA, via het toezicht op de interne controle en via de externe auditcommissie.

Maar ook hier gebeurt (net zoals bij een AGB) een periodieke evaluatie door de gemeenteraad.

6.5 bestuurlijk draagvlak: mogelijkheden tot participatie van experts uit de cultuursector en representanten van middenveldorganisaties aan het bestuur van de culturele instelling

Naast de Stad mogen aan de oprichting van de gemeentelijke vereniging andere personen deelnemen met uitzondering van andere gemeenten, gemeentelijke extern verzelfstandigde agentschappen van andere gemeenten, intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, de provincies en hun provinciale extern verzelfstandigde agentschappen, de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest.

Er dient voorts ook rekening gehouden te worden met andere regelgeving, onder meer het Cultuurpact.

Artikel 9 van deze wetgeving bepaalt dat voor culturele instellingen of diensten die opgericht zijn door of ressorteren onder een overheid een beheers- of bestuursorgaan moet worden opgericht waarvan de samenstelling één van de volgende vormen aanneemt:

- 9a: de evenredige vertegenwoordiging van de politieke strekkingen die bestaan binnen de betrokken overheid. In dit geval wordt het beheersorgaan bijgestaan door een vaste commissie van advies waarin alle vertegenwoordigende verenigingen van gebruikers en alle filosofische en ideologische strekkingen zijn opgenomen;
- 9b: de vereniging van afgevaardigden van de betrokken overheid met de vertegenwoordigers van de gebruikers en van de strekkingen op basis van het beginsel van de evenredige vertegenwoordiging;
- 9c: de zelfstandige vereniging van specialisten of gebruikers, al dan niet voorzien van een rechtsstatuut, waaraan de betrokken overheid het beheer opdraagt.

Vanuit de werking van De Bijloke, zoals deze door de jaren heen gegroeid is, gaat de voorkeur duidelijk uit naar de formule 9b waarin voorzien wordt in een vorm van medebeheer door enerzijds de vertegenwoordigers van de politieke

partijen en anderzijds de vertegenwoordigers van het middenveld. Deze beheersvorm garandeert immers de beste vorm van participatie van alle betrokkenen. In de huidige geest van participatief beleid schiet de beheersformule van 9a tekort omdat de gebruikers niet mee kunnen beslissen, enkel kunnen adviseren. De formule 9c lijdt dan weer aan een democratisch deficit, wegens geen politieke vertegenwoordiging en is in deze context uitgesloten.

6.6 Participatie aan/oprichting van rechtspersonen

De EVA-vzw kan participeren in andere rechtspersonen. De samenwerkingsovereenkomst met de Stad kan echter beperkingen en voorwaarden vastleggen.

De Bijloke zet volop in op participatie en samenwerking met specifieke doelgroepen. De samenwerking of participatie met andere rechtspersonen kan dan uiterst nuttig zijn. Tevens biedt deze participatie haar vaak noodzakelijke internationale perspectieven. Zo is De Bijloke onder meer lid van vzw oKo (Overleg Kunstenorganisaties), ISCM-Vlaanderen vzw (International Society for Contemporary Music), Gent Congres vzw, vzw Gent UNESCO Muziekstad, REMA (Réseau Européen de Musique Ancienne) en ISPA (International Society for the Performing Arts).

7 Algemeen Besluit

Afgezet tegen de voornoemde criteria kan geconcludeerd worden tot het behoud, de continuering van de vzw-structuur voor De Bijloke, zij het dat de huidige “stedelijke” vzw omgevormd wordt naar een extern verzelfstandigd agentschap in privaatrechtelijke vorm.

Uit het grondige onderzoek dat werd uitgevoerd blijkt dat een extern verzelfstandigd agentschap hier tal van voordelen biedt voor het bereiken van de doelstellingen van De Bijloke.

De doorslaggevende argumenten om te besluiten tot een gemeentelijke vzw zijn:

- de flexibiliteit inzake personeelsbeleid; zo vormt de grote kern vrijwilligers (circa 90 personen) een essentieel onderdeel van de dagelijks werking van de vzw, zo is o.a. de aanstelling van contractuele medewerkers en in het bijzonder van projectmedewerkers voor deeltijdse opdrachten op korte termijn mogelijk en haalbaar.
- financiële flexibiliteit in functie van het bespelen van de markt van de podiumkunsten. De vzw is hierbij niet gehouden aan de vrij strenge en formele eisen die gesteld worden aan de gemeenten en AGB's.

Voor een culturele instelling is het winstoogmerk zeker niet determinerend, zodat de vzw-structuur het meest aanleunt bij de doeleinden die De Bijloke nastreeft.

De vzw-vorm garandeert bovendien het in aanmerking komen voor bepaalde subsidies, zoals krachtens het Kunstendecreet.

Daarenboven is De Bijloke volledig BTW-plichtig; dit wil zeggen voor alle activiteiten van commerciële aard die zij stelt:

- organisatie van podiumactiviteiten;
- horeca-activiteiten;
- zalenverhuur.

Hierdoor positioneert De Bijloke zich op een concurrentiële markt.

De BTW wordt dus gerecupereerd voor gemaakte kosten.

De BTW problematiek vormt ook een cruciaal gegeven inzake het renovatiedossier van de Bijloke site.

Externe sponsors zijn daarenboven gemakkelijker bereid een vzw te sponsoren dan een stadsdienst of een AGB.

▪ de operationele autonomie;

Voor uitvoerende en creërende kunstenaars en voor socio-culturele verenigingen is het makkelijker werken met een stedelijke vzw omdat een dergelijk orgaan toegankelijker is dan een stadsdienst en dan een AGB.

Deze beheersvorm biedt bovendien een garantie voor onafhankelijkheid in de programmering.

De professionals die de leiding over de stedelijke vzw hebben, beschikken over een ruime voeling met de materie waardoor zij optimaal kunnen inspelen op de noden van de bezoekers, creërende en uitvoerende kunstenaars en partners. Zij kunnen op grond van hun perceptie van het aanbod de onderhandelingen met de aanbodverstrekkers van culturele producten, veelal podiumproducties in goede banen leiden.

Voor een lokaal bestuur is het ook belangrijk om steeds opnieuw, op innovatieve wijze te onderzoeken hoe burgers de weg kunnen vinden naar kunstvormen waar ze misschien op heden nog niet zo vertrouwd mee zijn. Côté Jardin en Côté Koer zijn voorbeelden van initiatieven die het ruime, of zeer jonge publiek op heel toegankelijke manier naar De Bijloke gidsen.

Op to date zijn en blijven in de diverse disciplines die aan bod komen in De Bijloke, vereist veel inzet. In het bijzonder op de terreinen van ouden muziek en jazz. Het gaat over een vrij gespecialiseerde materies en innovaties die elkaar snel opvolgen. Binnen een stedelijke vzw zal het makkelijker zijn om die vereiste knowhow op te bouwen. Bovendien kan de vzw leden aantrekken, die hierin reeds een expertise hebben opgebouwd. Mooie voorbeelden van deze expertiseopbouw zijn terug te vinden bij de festivalreeksen Café Cocteau en

Soldaat I Lamentatie, of de diverse producties/coproducties en de Manufactuuravonden die eerder in deel 1 werden opgelijst.

Een gemeentelijke vzw is voor het uitvoeren van welbepaalde taken van gemeentelijk belang een nuttig instrument voor een lokale overheid. Dit werd hiervoor al besproken. Het nadeel kan zijn dat een gemeentelijke vzw weggroeit van de centrale stedelijke overheidsdiensten. Dit kan leiden tot een gebrek aan betrokkenheid vanwege de stadsdiensten met de gemeentelijke vzw en vice versa. Het Gemeentedecreet stelt in artikel 246 dan ook dat een samenwerkingsovereenkomst moet worden opgemaakt tussen de Stad en de vzw. In deze overeenkomst moet dan ook voldoende aandacht worden geschonken aan de interne communicatie met de stedelijke diensten.

Dit geldt zeker en vast ook voor het politieke niveau. Daarom moet erover gewaakt worden dat alle gemeenteraadsleden voldoende zijn geïnformeerd en daarom lijkt het ons waardevol om op regelmatige basis te rapporteren over de activiteiten van de vzw aan de gemeenteraad en aan de bevoegde raadscommissie(s). Ook dit aspect moet in de samenwerkingsovereenkomst uitgewerkt worden (zie hierna).

- de democratische controle

De noodzakelijke democratische controle kan ondervangen worden door vastlegging van een aantal noodzakelijke regels inzake interne controle en aanstelling van een financiële auditeur in de samenwerkingsovereenkomst.

Ook de rapporteringen en verantwoording worden ingebed in voornoemde overeenkomst. Afspraken over machtigingen en controleprocedures worden geïntegreerd in de zelfstandige structuur en in de samenwerkingsovereenkomst.

- Bestuurlijk draagvlak

In de EVA-vzw kunnen ook andere (rechts-)personen deelnemen, echter met uitzondering van andere gemeenten, EVA's van andere gemeenten, intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, provincies en provinciale EVA's, de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest.

Dit is de enige figuur die de vorming toelaat van een bestuurlijk draagvlak dat naast een vertegenwoordiging van de gemeenteraad bestaat uit representanten van de cultuursector in en buiten Gent.

In deze structuur kunnen dus meerdere partners worden aangetrokken die over de expertise beschikken; noodzakelijk voor de realisatie van de missie van De Bijloke.

Naast de vertegenwoordiging van de Stad Gent, en de experten uit cultuursector wil De Bijloke zich voortaan ook extra laten ondersteunen door inbreng uit het sociale middenveld (met expertise in de vierde wereld, vakbonden, verenigingsleven) en economische sectoren. Met name ook expertise inzake financiën, lobbying en het hebben van een breed netwerk is zeer geëerd.

De samenwerking met deze actoren binnen een vzw biedt een sterke en noodzakelijke meerwaarde aan dit project.

- Identiteit

De Bijloke heeft zich ontwikkeld uit de samenvoeging en reconversie van 3 leegstaande monumenten. De chemie in deze formule werkte van bij de start. Door haar jarenlange werking heeft De Bijloke inmiddels een eigen imago en reputatie ontwikkeld, welke op een ruime bekendheid kunnen rekenen.

Benadrukt dient te worden dat de corebusiness van elk 'kunstenhuis' 'smaak' is. De Bijloke Gent is op dit vlak een waar keurmerk geworden. De band die werd opgebouwd met het publiek vergt ook een noodzakelijke onafhankelijke positie. Het publiek is gaandeweg het verhaal van De Bijloke als een zelfstandig verhaal (los van de stadsstructuren) beginnen te beschouwen. Een te nauwe vereenzelving met de Stad Gent is dan ook niet aangewezen. De vzw-structuur biedt hiervoor de nodige garanties.

De Bijloke levert bijzondere en continue inspanningen om die band met het publiek te behouden en te verdiepen. Zo worden veel concerten voorafgegaan door een gratis inleiding. Musicologen, muzikanten en andere specialisten geven er een grondige toelichting bij het programma. De website is up to date en zeer volledig.

Bij ieder concert van De Bijloke krijgt het publiek een gratis programmaboekje. Daarin vindt men de uitvoerders, meer uitleg over de gespeelde werken en de componisten ervan en korte biografieën van de belangrijkste uitvoerders. Het programmaboekje wordt uitgedeeld aan de ingang van de concertzaal.

In het tweemaandelijks Bijloke Magazine krijgt het publiek achtergrondinformatie over de komende concerten en ander nieuws uit De Bijloke. Het Bijloke Magazine wordt verspreid in Gent en omgeving. Online kan het archief bekeken worden. Elektronische nieuwsbrieven worden ter beschikking gesteld.

Kinderen en jongeren introduceren in de rijke wereld van muziek, is het uitgangspunt van het muzikeducatief aanbod van De Bijloke. In de toekomst zet De Bijloke dan ook bedeutend meer in op de muzikale vorming van leerlingen uit het reguliere onderwijs én het deeltijds kunstonderwijs. Een klassikaal bezoek aan een concertzaal kan immers het begin betekenen van een ontluikende liefde voor muziek. Inspireren en luisterend leren.

De Bijloke organiseerde al de gesmaakte KIDconcerten (voor het brede publiek) en OORcolleges (voor scholen) van de Filharmonie. Een aantal acteurs vertellen een verhaal – van sprookje tot western – terwijl het orkest de muziek voor zijn rekening neemt. Daarnaast komen er educatieve projecten bij voor het middelbaar onderwijs. Er is het nieuwe OORcollege Reis rond de wereld in 80.000 noten voor het eerste t.e.m. het vierde middelbaar en de klassen AMC 1, 2 en 3 van het deeltijds kunstonderwijs. Een onderdompeling in de wereld van het symfonische orkest.

Op 17 november 2013 is er de Kunstendag voor Kinderen, een initiatief van de Vlaamse minister van Cultuur, Joke Schauvliege. De Bijloke brengt op 3

mei ook, in samenwerking met de Jenaplan-scholen De Kleurdoos en De Feniks, de diverse cultuurgemeenschappen samen voor een groots kinderzangfeest, Côté Koer. deFilharmonie zorgt voor de muzikale omkadering.

Elk schoolconcert wordt voorzien van de nodige educatieve omkadering. Zo kan een voorafgaand traject bijdragen tot een scherpere luisterervaring. Met de lesmap kunnen de leerkrachten klassikaal aan de slag.

De Bijloke presenteert ook telkens enkele markante groepsarrangementen voor bedrijven, organisaties en verenigingen. Een mooi cultuurprogramma met culinaire intermezzo's als aantrekkelijk netwerkevent of opmerkelijke daguitstap.

Besluit

Op basis van alle voorgaande elementen en overwegingen mag dan ook geconcludeerd worden dat het geen zin heeft om voor De Bijloke een nieuwe entiteit te creëren, maar is het mede vanuit het oogpunt van continuïteit sterk aangewezen om de bestaande vzw-structuur te behouden. In het bijzonder de BTW problematiek, de absolute noodzaak om frequent vrijwilligers te kunnen inschakelen en de vereiste financiële en operationele flexibiliteit in de wereld van de cultuursector nemen in dit kader de bovenhand.